

Sygn. akt I ACa 463/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Joanna Kurpierz
Sędziowie :	SA Anna Bohdziewicz SO del. Joanna Naczyńska (spr.)
Protokolant :	Małgorzata Korszun

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2014 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa F. K. i A. K.

przeciwko I. M.

o ochronę dóbr osobistych

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 28 stycznia 2014 r., sygn. akt II C 744/13,

oddala apelację.

Sygn. akt: I ACa 463/14

UZASADNIENIE

Powodowie F. i A. K. domagali się zasądzenia od pozwanego I. M. zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych, w kwocie 150.000zł, w tym: 50.000zł za złośliwe pomówienie o kradzież wody na zebraniu Wspólnoty, które miało miejsce 22 lutego 2011r., a następnie bezprawne obciążenie dodatkowymi opłatami za wodę; 50.000 zł za złośliwe pomówienie w piśmie datowanym na 25 września 2012r., że posłane przez pozwanego kontrole ujawniły w lokalu powodów wiele nieprawidłowości, w tym wieloletni brak legalizacji wodomierzy oraz 50.000 zł za złośliwe oszczerstwo w piśmie datowanym na 14 grudnia 2012r., że powodowie są wobec Wspólnoty dłużnikami.

Sąd Okręgowy w K. - wyrokiem z 28 stycznia 2014r. - powództwo to oddalił w całości, nakazując pobrać od powodów na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w K. 7.500zł, z tytułu nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu. Rozstrzygnięcie to Sąd Okręgowy podjął po ustaleniu, iż pozwany jest zarządcą budynków przy ul. (...) w K., tworzących

Wspólnotę Mieszkaniową, w skład której wchodzi m.in. lokal powodów. Podkreślił, iż powodowie nie skonkretyzowali, które z ich dóbr osobistych zostały naruszone, ograniczając się kwestionowania działań pozwanego, jako niesłusznych i bezprawnych. Przepis art. 23 k.c. stanowi, że dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko, pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska pozostają pod ochroną prawa cywilnego. W myśl przepisu art. 24 k.c. ten którego dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia dobra można żądać ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności aby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Nadto, Sąd na mocy art. 448 k.c. może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Przesłankami odpowiedzialności są: istnienie dobra osobistego, jego naruszenie i bezprawność działania sprawcy naruszenia. Ciężar udowodnienia dwóch pierwszych okoliczności obciąża powoda, natomiast trzecia przesłanka, tj. bezprawność działania objęta jest wzruszalnym domniemaniem prawnym, które pozwany może obalić wykazując brak bezprawności swego działania.

Oceniając przez pryzmat powyższych przesłanek zasadność żądania pozwu, Sąd Okręgowy stwierdził, iż nie sposób się dopatrzeć się w działaniach pozwanego naruszenia dóbr osobistych powodów- tak w trakcie zebrania Wspólnoty w dniu 22 lutego 2011r., jak i w treści pism do nich wystosowanych, datowanych na 14 lutego 2012r. i 25 września 2012r. Pozwany przewodniczył zebraniu Wspólnoty 22 lutego 2011r., zostało na nim przyjęte sprawozdanie za 2010r., a przez większą jego część toczyła się dyskusja na temat sposobu rozliczania wody, w aspekcie nadmiernego jej zużycia. Podczas tej dyskusji pozwany użył sformułowania, iż mieszkańcy kradną wodę i zobowiązał się do znalezienia winowajców, niemniej nawet nie insynuując kogo o to podejrzewa. Natomiast pismo z 14 lutego 2012r., w ocenie Sądu Okręgowego stanowiło wezwanie do zapłaty, a jego forma była adekwatna do tego typu pism, zaś pismo 25 września 2012r. miało jedynie charakter informacji o rozliczeniu zużycia wody oraz o ogólnych wynikach kontroli instalacji i wodomierzy, skierowanej do wszystkich właścicieli lokali nieruchomości przy ul. (...). Jako podstawę rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał art. 23 i 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na mocy art. 98 k.p.c.

Apelację od wyroku wnieśli powodowie, domagając się stwierdzenia nieważności postępowania i zmiany wyroku w całości. Zarzucili, iż postępowanie dowodowe w sprawie zostało przeprowadzone wadliwie, ponieważ świadkom nie został przedstawiony przedmiot sprawy, a przez to nie wiedzieli oni po co zostali wezwani. Podnieśli, iż nie zostały przeprowadzone dowody zmierzające do wykazania, że pozwany upozorował „uchyby” zużycia wody, na podstawie sfalszowanego, niezgodnego z prawem regulaminu, którym się posługiwał. Podnieśli, iż Sędzia Sądu Okręgowego prowadząca sprawę uniemożliwiła im przedstawienie żądań i wniosków oraz dowodów na ich poparcie. Oświadczyli, iż zostali pokrzywdzeni pomówieniami i oszczerstwami, a Sąd Okręgowy do tych kwestii w żadnej mierze się nie odniósł.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja odnieść skutku nie mogła. W pierwszej kolejności podkreślenia wymaga, iż proces o naruszenie dóbr osobistych nie jest środkiem prawnym, który mógłby powodom posłużyć do spowodowania kontroli sądowej dokonanej przez pozwanego rozliczenia zużycia wody przez mieszkańców lokali, tworzących Wspólnotę Mieszkaniową przy ul. (...) w K. za lata 2010, 2011 i 2012, w tym czy dokonywane ono było w oparciu o legalnie obowiązujący w tej Wspólnocie regulamin. Poza kognicję Sądu w tej sprawie wykracza także ustalenie salda rozliczeń powodów z tytułu opłat za wodę. Z tej to też przyczyny, Sąd Okręgowy trafnie pominął zgłoszone w tej materii wnioski dowodowe. Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy w oparciu o dokumenty (protokół z zebrania z 22 lutego 2011r., pismo z 25 września 2012r. i pismo z 14 grudnia 2012r.) i zeznania stron były wystarczające dla rozstrzygnięcia sprawy.

Ramy przedmiotowe procesu o ochronę dóbr osobistych wyznaczały żądania zgłoszone w piśmie precyzującym pozew, datowanym na 10 lipca 2013r., zatytułowanym zmiana powództwa. Dlatego też Sąd Okręgowy trafnie skoncentrował

się na ustaleniu, czy użyte przez pozwanego na zebraniu wspólnoty 22 lutego 2011r. sformułowanie „mieszkańcy kradną wodę” i treść pism datowanych na 25 września i 14 grudnia 2012r. godziły w dobra osobiste powodów. Trafnie też nie przypisał im przynależności do dobra osobiste powodów – ani dobrego imienia, ani nietykalności ich mieszkania.

Konkluzję tę jeśli idzie o wypowiedź pozwanego na zebraniu, uzasadniał fakt, iż sformułowanie „mieszkańcy kradną wodę” nie było spersonalizowane, pozwany nie wskazał, ani nawet nie insynuował kto konkretnie kradnie wodę, a jedynie jako potencjalne źródło „uchybów” zużycia wody wskazał na taką możliwość. Dało to asumpt do podjęcia uchwały co do przeprowadzenia kontroli instalacji wodnej i wodomierzy, w celu ustalenia osób odpowiedzialnych, względnie innych przyczyn „uchybów”. Powodowie nie są jedynymi mieszkańcami budynku przy ul. (...) i obiektywnie nie mieli żadnych podstaw, by czuć się posądzeni o kradzież wody. Zatem niezależnie od tego, czy ustalono źródło uchybów, jak i czy uchyby te w rzeczywistości miały miejsce, nie sposób było przyjąć, by wypowiedź pozwanego naruszyła dobre imię powodów.

Pismo datowane na 25 września 2012r., adresowane było do Właścicieli Nieruchomości przy ul. (...), a jego nadawcą była (...), sp. z o.o. w K. i widniał pod nim nieczytelny podpis. Załącznikiem do tego pisma było rozliczenie kosztów zimnej i ciepłej wody za okres od 1 lutego 2011r. do 31 stycznia 2012r. Zawierało następującą treść : „W związku z kolejnym wykazaniem uchybu na zimnej wodzie zostały przeprowadzone trzykrotnie kontrole stanu technicznego instalacji oraz wodomierzy w lokalach w dniach 02.12.2011, 09.12.2011 oraz 16.01.2012. W wyniku tych kontroli ujawniono wiele nieprawidłowości, w tym wieloletni brak legalizacji wodomierzy w lokalach. W porozumieniu z Komunalnym Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej uzgodniono zasady rozliczenia kosztów wody za wskazany okres. Zgodnie z zapisami pkt. 4 regulaminu rozliczania mediów - w przypadku stwierdzenia przez pracownika Wspólnoty w lokalu użytkownika: uszkodzenia plomb na wodomierzu, nieważnej cechy legalizacyjnej, dokonywania własnoręcznych przeróbek instalacji wodociągowej, ujawnienia nielegalnego poboru wody, bądź nieudostępnienia lokalu do odczytu, lokal zostanie potraktowany jak lokal nieopomiarowany, a użytkownik lokalu rozliczony z ryczałtu, tj. 9m⁽³⁾/osobę/miesiąc”. Pismo to nie było adresowane personalnie do powodów, a do wszystkich właścicieli lokali tworzących Wspólnotę. Nie wskazywało lokatorów, u których stwierdzono brak legalizacji wodomierzy, a jedynie informowało o braku legalizacji wodomierzy w bliżej nieokreślonych lokalach. Powodowie nie wskazali, czy treść tego pisma, w ich odczuciu godziła w ich dobre imię, czy też kontrole, o których mowa w tym piśmie naruszyły nietykalność ich mieszkania (co mogłyby sugerować ich wywody zawarte w pismach procesowych). Sąd Okręgowy trafnie nie dopatrywał się w treści tego pisma sformułowań naruszających choć jedno z tych dóbr. Treść tego pisma relacjonowała jedynie podjęte czynności zarządcy, w tym przeprowadzenie kontroli instalacji i wodomierzy, do czego obligowała zarządcę uchwała. Skoro z treści pisma nie sposób było wywieść, że to w lokalu powodów stwierdzono brak legalizacji wodomierzy, niezależnie od tego, czy w rzeczywistości tak było, czy nie było treść tego pisma nie naruszała dóbr osobistych powodów. W dobra osobiste powodów nie mógł godzić także fakt przeprowadzenia kontroli w lokalu powodów, zwłaszcza że sami się na nią zgodzili. Kontrolerzy nie wtargnęli do mieszkania siłą, nie zmusili powodów do wpuszczenia ich do mieszkania. Kontrole urządzeń pomiarowych są standardowym, okresowym działaniem każdego zarządcy, podejmowanym w interesie ogółu. Zadanie kontrolujących ograniczało się do stwierdzenia, czy wodomierz posiada plombę i do odczytania daty jej legalizacji, co nie wymagało szczególnych kwalifikacji zawodowych. Nie można zatem przyjąć, by przeprowadzenie w lokalu powodów kontroli wodomierzy przez osoby wyznaczone przez zarządcę stanowiło naruszenie dóbr osobistych powodów.

Natomiast pismo datowane na 14 grudnia 2012r., adresowane było personalnie do powódki. Jego nadawcą nie był pozwany, a Wspólnota Mieszkaniowa(...), przy czym podpisane zostało przez Prokurenta (...), s p. z o.o. w K. M. M.. Zawierało ono wezwanie do zapłaty 2.221,62 zł z tytułu zaległych opłat, według kartoteki stanowiącej załącznik do tego pisma. Wystosowanie wezwania do zapłaty nie narusza dóbr osobistych dłużnika, w tym dobrego imienia i to niezależnie od tego, czy powodowie rzeczywiście zalegali z zapłatą, czy też nie zalegali. Wezwanie do zapłaty jest elementem rozliczenia stosunku prawnego, jaki łączy strony, w zasadzie stanowi pierwszy etap czynności windykacyjnych, można je też rozpatrywać w kategoriach uzgodnienia salda rozliczeń. Windykowanie wierzytelności, nawet w sytuacji gdy okaże się, że wierzytelność nie istniała, bądź istniała w mniejszym zakresie nie stanowi naruszenia

dobry osobisty dłużnik. Co ważne pozwany nie podpisał się pod tym wezwaniem, nie rozpowszechniał jego treści, nie powielał tego pisma i nie doręczał jego odpisów innym osobom.

Z tych to też przyczyn, Sąd Okręgowy trafnie przyjął, iż powództwo nie może zostać uwzględnione, z racji braku przesłanek określonych w art. 23 i 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. Konkluzja ta legła u podstaw oddalenia apelacji powodów w oparciu o art. 385 k.p.c.